

Cuprins

Abrevieri.....	XIII
----------------	------

Capitolul 1. Introducere	1
--------------------------------	---

1.1. Prezentarea temei de cercetare doctorală	1
--	----------

1.1.1. Obiectivul cercetării și structură	1
---	---

1.1.2. Metoda de cercetare.....	3
---------------------------------	---

1.2. Introducere în mecanismul taxei pe valoarea adăugată	4
--	----------

1.2.1. Principii și terminologie	4
--	---

1.2.1.1. Impozite indirecte. Impozite pe cifra de afaceri. Impozite pe consum.....	4
---	---

1.2.1.2. TVA, un impozit modern pe consum	5
---	---

1.2.2. Piața comună și TVA-ul european armonizat	7
--	---

1.2.3. Comparație a TVA-ului european cu alte impozite similare	9
---	---

1.2.4. Izvoarele universului de TVA	12
---	----

1.2.4.1. Directivele în materia TVA-ului	13
--	----

1.2.4.2. Regulamentele europene referitoare la TVA	16
--	----

1.2.4.3. Alte izvoare de drept secundare	17
--	----

1.2.4.3.1. Jurisprudența CJUE în materie de TVA.....	18
--	----

1.2.4.3.2. Notele de aplicare ale Comisiei Europene și liniile directoare ale Comitetului de TVA.....	24
--	----

1.2.4.3.3. Principiile sistemului de drept european	26
---	----

1.2.4.3.4. Tratatul Uniunii Europene.....	27
---	----

1.2.4.3.5. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.....	28
--	----

1.2.5. Raportul legislației europene cu legislația națională	31
--	----

1.3. Delimitarea operațiunilor în sfera TVA-ului	35
---	-----------

1.3.1. Criterii de delimitare a operațiunilor în sfera TVA-ului față de cele din afara sferei	36
--	----

1.3.2. Operațiuni în afara sferei TVA-ului.....	37
---	----

1.3.2.1. Operațiunile ilegale	39
-------------------------------------	----

1.3.2.2. <i>No-supply rule</i>	41
--------------------------------------	----

1.3.2.3. Operațiunile fără niciun echivalent în natură, în muncă sau în prestație morală.....	42
1.3.3. Operațiuni aparent în afara sferei TVA-ului.....	45
1.3.3.1. Falsele gratuități.....	45
1.3.3.2. Operațiunile cu sine	47
1.3.3.3. Operațiunile cu valoare simbolică.....	49
Capitolul 2. Prețul sau contrapartida unei operațiuni.....	54
2.1. Considerații teoretice, de ordin general	54
2.2. Contrapartida în sens de TVA, raportată la prețul unui contract civil. Diferențe terminologice	55
2.3. Condiții pentru ca o sumă să fie considerată contrapartida unei livrări/prestări, în accepțiunea TVA-ului	60
2.3.1. Legătura juridică.....	60
2.3.2. Reciprocitatea și proporționalitatea contraprestațiilor.....	63
2.3.2.1. Plățile din curtoazie.....	64
2.3.2.2. Pariurile, loteriile și mașinile de joc.....	68
2.3.2.3. Taxele de membru și de înscriere.....	73
2.3.2.4. Contribuțiile făcute partidelor politice și altor organisme.....	77
2.3.2.5. Taxele de utilizare a drumurilor, podurilor și autostrăzilor. Vignetele	77
2.3.3. Dorința de a livra și de a presta un serviciu	81
2.3.4. Consumator identificabil și consum efectiv.....	86
2.4. Modalități de exprimare a contrapartidei unei livrări/prestări	88
2.4.1. Schimburi explicite (bartere)	89
2.4.2. Schimburile ascunse	92
2.4.3. Darea în plată.....	96
2.4.4. Autoconsumul, un altfel de contrapartidă.....	99
2.4.4.1. Utilizarea în scop personal a bunurilor din patrimoniul afacerii.....	100
2.4.4.2. Bunurile lipsă din gestiune. Pierderi tehnologice, perisabilități și alte diferențe asimilate	103
2.4.4.2.1. Bunurile lipsă din gestiune.....	104
2.4.4.2.2. Bunurile supuse distrugerii	106
2.4.4.2.3. Pierderi tehnologice, scăzăminte, toleranțe.....	107

2.4.4.3. Bunurile și serviciile puse gratuit la dispoziția salariaților sau a partenerilor de afaceri	110
2.4.4.4. Bunurile sustrase/degradate și care sunt imputate.....	114
2.5. Quantumul efectiv al contrapartidei.....	117
2.5.1. Evaluarea subiectivă a contrapartidei	117
2.5.2. Prețurile de transfer	117
2.5.3. Conținutul contrapartidei	120
2.5.3.1. Cazul particular al cheltuielilor accesorii.....	121
2.5.4. Suma efectiv primită drept contrapartidă.....	125
2.5.4.1. Cazul particular al rotunjirilor valorilor de TVA	127
2.5.4.2. Evaluarea contrapartidei în cadrul transferurilor forțate.....	132
2.5.4.2.1. Executarea silită.....	132
2.5.4.2.2. Exproprierea	134
2.5.4.2.3. Darea în plată, un schimb la limita executării silită	136
2.5.5. Excluderi din baza de impozitare.....	139
2.5.5.1. Reducerile de preț aplicate la momentul exigibilității taxei.....	139
2.5.5.2. Sumele achitate în numele și pe seama altei persoane	140
2.5.5.3. Diferențele de curs valutar	142
2.5.5.4. Dobânzile datorate pentru achitarea cu întârziere a prețului bunurilor și serviciilor.....	143
2.5.5.5. Preț care include sau nu TVA. Clauze contractuale ambigue	144
2.5.6. Recalcularea ulterioară a contrapartidei și a TVA-ului aferent	148
2.5.6.1. Anularea, rezoluțiunea sau rezilierea contractului	149
2.5.6.2. Refuzurile calitative, cantitative sau de preț	154
2.5.6.3. Neîncasarea totală sau parțială a prețului. Situația specifică a insolvenței și falimentului.....	157
2.5.6.3.1. Debitori persoane juridice.....	158
2.5.6.3.2. Debitori persoane fizice	161
2.5.6.4. Reducerile de preț acordate ulterior emiterii facturii.....	163
2.6. Plătitorul contrapartidei.....	166
2.6.1. Plățile efectuate de terți	167
2.6.1.1. Subvențiile	168
2.6.1.2. Pseudo-subvențiile	172

Capitolul 3. Controverse legate de contrapartidă.....	175
3.1. Clauza penală. Arvuna. Daunele-interese	175
3.1.1. Arvuna	176
3.1.1.1. Reglementarea civilă a arvunei. Diferențe față de alte noțiuni similare.....	176
3.1.1.2. Arvună, avans, contrapartidă integrală, în jurisprudența europeană de TVA	179
3.1.2. Clauza penală.....	182
3.1.2.1. Clauza penală, în accepțiunea legislației civile	182
3.1.2.2. Clauza penală, în reglementarea Directivei TVA și a Codului fiscal român	184
3.1.2.3. Influența legislației naționale civile în determinarea regimului de TVA. Principiul interpretării consecvente	187
3.1.2.4. Viziunea economică asupra sistemului de TVA. Exemplul jurisprudenței MEO	193
3.1.2.5. Clauza penală, în jurisprudența CJUE.....	194
3.1.2.6. Impactul jurisprudenței MEO și Vodafone Portugal.....	201
3.1.2.6.1. Sumele solicitate ca urmare a rezilierii contractelor de leasing	201
3.1.2.6.1.1. Evoluția jurisprudenței europene cu privire la penalitățile percepute în cadrul societăților de leasing	203
3.1.2.6.1.2. Elemente de distincție în identificarea tratamentului fiscal corect al sumelor solicitate în cazul încetării contractelor de leasing.....	205
3.1.2.6.2. Sumele solicitate în cadrul încetării contractelor de utilități.....	207
3.1.2.6.3. Sumele suplimentare solicitate în cadrul contractelor FIDIC.....	209
3.2. Ajustarea prețului unei operațiuni	213
3.2.1. Cadrul legislativ în materia TVA-ului, privitor la ajustarea contrapartidei	213
3.2.2. Reducerile comerciale, motiv de ajustare a bazei de impozitare	214
3.2.2.1. Vânzările către consumatori.....	216
3.2.2.2. Vânzările între agenți economici	219
3.2.3. Implicații fiscale generale ale reducerilor de preț.....	221

3.2.4. Diminuarea bazei de impozitare a TVA-ului prin reducerile acordate.....	222
3.2.5. Cupoanele valorice: reducere comercială sau titlu de creanță.....	225
3.2.5.1. Reglementarea voucherelor <i>sui-generis</i> la nivel european.....	226
3.2.5.2. Voucherele, conform propunerii de Directivă din 2012.....	228
3.2.5.3. Directiva (UE) 2016/1065 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește tratamentul aplicat voucherelor (cupoanelor valorice)	230
3.2.5.4. Reglementarea cupoanelor valorice în legislația românească	232
3.2.5.5. Reflectarea jurisprudențială a operațiunilor ce implică vouchere.....	234
3.2.5.5.1. Emiterea și valorificarea voucherelor	235
3.2.5.5.2. Voucherele achiziționate în vederea revânzării sau distribuirii lor	237
3.2.5.5.3. Potențiala încadrare a voucherelor în categoria titlurilor de valoare	238
3.2.5.5.4. Reducerile comerciale acordate prin intermediul cupoanelor de reducere și a cupoanelor de rambursare	240
3.2.5.5.4.1. Distincția dintre <i>money off coupons</i> și <i>cash back coupons</i>	240
3.2.5.5.4.2. Reduceri indirecte, acordate pe lanțul de distribuție	242
3.2.5.5.4.3. Reduceri acordate în cadrul unor lanțuri de distribuție diferite	247
3.2.6. Gratuitățile, la limita dintre ajustarea bazei de impozitare și ajustarea TVA-ului.....	253
3.2.6.1. TVA-ul drept cadou	254
3.2.6.2. Puncte-cadou pentru achiziția de bunuri	255
3.2.6.3. Distribuirea de mostre.....	258
3.2.6.4. Vânzările la pachet.....	259
3.2.6.5. Gratuități în cadrul tombolelor.....	262
3.2.6.6. Falsele gratuități ascunse în aranjamente de promovare de tip barter.....	264
3.2.6.6.1. Barterul cu o contraprestație aparent gratuită sau neevaluabilă în bani.....	264

3.2.6.6.2. Falsele reduceri comerciale, care, în fapt, ascund compensări de livrări de bunuri și servicii reciproce	266
3.3. Operațiuni care, aparent, presupun o contraprestație	270
3.3.1. Transferul de activitate	270
3.3.1.1. Considerente juridice referitoare la transferul de activitate	270
3.3.1.2. Reglementarea europeană și națională a neutralității fiscale	272
3.3.1.3. Tratatul fiscal de TVA	273
3.3.2. Remunerațiile din sfera drepturilor de autor	279
3.3.2.1. Considerente generale privind natura juridică a remunerațiilor administrate de OGC-urile drepturilor de autor	280
3.3.2.1.1. Reglementarea gestiunii colective	280
3.3.2.1.2. Remunerația pentru copia privată	281
3.3.2.1.3. Remunerația echitabilă pentru comunicare publică	282
3.3.2.2. Tratatul de TVA al remunerațiilor colectate de OGC-uri, prin prisma legislației și a jurisprudenței europene	284
3.3.2.3. Legislația și jurisprudența românească cu privire la remunerațiile administrate de OGC-uri	288
3.3.2.4. Concluzii cu privire la tratamentul fiscal al remunerațiilor colectate de OGC-uri	289
3.4. Aspecte particulare ale economiei digitale, în ceea ce privește contrapartida	291
3.4.1. Achiziționarea de bilete on-line	294
3.4.2. Prestarea serviciilor electronice în baza furnizării datelor personale	296
3.4.2.1. O posibilă abordare în cadrul sistemului de TVA	300
3.4.3. Minarea de criptomonedă	304
3.5. Operațiunile ilicite. Este contrapartida bază impozabilă pentru TVA?	308
3.5.1. Delimitarea operațiunilor ilicite	308
3.5.1.1. <i>Res in commercio</i> și <i>res extra commercium</i>	309
3.5.1.2. Bunurile ecleziastice. Bunurile sacre	311
3.5.2. Substanțele stupefiante	316

Cuprins

XI

3.5.3. Bunurile contrafăcute. Consum ilicit	320
3.5.4. Frauda de TVA. Operațiunile ilegale de tip carusel sau a comerciantului lipsă.....	325
Capitolul 4. Concluzii	331
Bibliografie selectivă.....	341